

Doporučení členským státům ohledně jejich strategického plánu pro společnou zemědělskou politiku

Informační podklad ke sdělení Doporučení členským
státům ohledně jejich strategického plánu pro
společnou zemědělskou politiku

Podklad k dokumentu Rady č. 14282/20
duben 2021
zpracovali: Josef Palán, Tomáš Brandejský

Obsah:

- Hodnocení z hlediska principu subsidiarity: 3
- Odůvodnění a předmět: 3
- Obsah a dopad:..... 4
- Stanovisko vlády ČR: 6
- Projednávání v zemědělském výboru PS PČR:..... 7

AKTUÁLNÍ VYDÁNÍ:	ŘADA: DOKUMENTY EU
Název: Doporučení členským státům ohledně jejich strategického plánu pro společnou zemědělskou politiku	Typ řady: interní
Zpracoval: Palán, J., Brandejský, T.	První vydání řady: říjen 2004
Číslo: Podklad k dokumentu č. 14282/20	Frekvence vydání řady: nepravidelná
Datum: duben 2021	Zaměření: Informační podklady k dokumentům EU projednávaným VEZ
Klíčová slova: Společná zemědělská politika; zemědělství; strategický plán; doporučení	Jazyk: CZ Vydavatel: Kancelář Poslanecké sněmovny, Sněmovní 4, 118 26 Praha 1

PARLAMENTNÍ INSTITUT plní úkoly vědeckého, informačního a vzdělávacího střediska pro Poslaneckou sněmovnu, její orgány, poslance a Kancelář Poslanecké sněmovny, pro Senát, jeho orgány, senátory a Kancelář Senátu. Naše činnosti a produkty uvádíme níže.

Oddělení všeobecných studií	STUDIE Srovnávací studie Analytické studie	ODPOVĚDI NA DOTAZ Stručné odpovědi na dotazy členů Parlamentu	VYBRANÁ TÉMATA Studie zpracované k aktuálním problematikám	MONITORING Vybrané hospodářské měnové a sociální ukazatele	MIGRACE Přehled aktualit v oblasti migrace za vybrané období
	PŘEHLED SZBP Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU	EUROZÓNA+ Přehled ekonomických událostí v EU	PODKLADY pro zahraničně politická jednání	PŘEDNÁŠKY pro zahraniční delegace, PS, Senát	
Oddělení pro evropské záležitosti	STANOVISKA kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU	KONZULTACE k předkládaným vládním návrhům zákonů	DOKUMENTY EU Výběr z aktů a dokumentů EU zaslaných PS	ZPRÁVY Aktuální agenda v Bruselu	PODKLADY pro jednání výboru na mezinárodní úrovni
	INFORMAČNÍ STŘEDISKO Informace o činnosti Poslanecké sněmovny a prohlídky budov	ECPRD Spolupráce s Evropským centrem pro parlamentní výzkum a dokumentaci	PŘEDNÁŠKY pro Poslaneckou sněmovnu, pro školy, veřejnost	INFORMAČNÍ MATERIÁLY o fungování Poslanecké sněmovny, o legislativním procesu	ZÁPISY ze schůzí, seminářů, přednášek, kulatých stolů

SDĚLENÍ

Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů - Doporučení členským státům ohledně jejich strategického plánu pro společnou zemědělskou politiku KOM(2020) 846 v konečném znění, kód Rady 14282/20

- **Právní základ:**
Dokument informační povahy.
- **Datum zaslání Poslanecké sněmovně prostřednictvím VEZ:**
22. 12. 2020
- **Procedura:**
Není projednáváno legislativním postupem, jedná se o dokument nelegislativní povahy, který nepodléhá schválení v Radě a Evropském parlamentu. Procedura je ukončena jeho přijetím a předložením těmto institucím.
- **Předběžné stanovisko vlády (dle § 109a odst. 1 jednacího řádu PS):**
Datované dnem 18. února 2021, doručené do výboru pro evropské záležitosti dne 24. února 2021 prostřednictvím systému ISAP.
- **Hodnocení z hlediska principu subsidiarity:**
Hodnocení z hlediska principu subsidiarity se neuplatní, jedná se o dokument informační povahy.
- **Odůvodnění a předmět:**

Komise předložila [sdělení Doporučení členským státům ohledně jejich strategického plánu pro společnou zemědělskou politiku](#), ke kterému jsou připojena doporučení pro každý členský stát. Tato doporučení jsou součástí dialogu mezi Komisí a členskými státy a mají napomoci členským státům při přípravě a zajišťování jejich strategických plánů SZP. Tyto strategické plány SZP stanoví, jak bude každý členský stát využívat nástroje SZP, na základě analýzy jeho podmínek a potřeb, s cílem dosáhnout konkrétních cílů SZP a cíle Zelené dohody. V případě České republiky Komise doporučuje, aby se strategický plán SZP zaměřil na 14 cílů/priorit.

V květnu 2020 se Komise zavázala, že vydá doporučení pro jednotlivé členské státy ohledně devíti specifických cílů společné zemědělské politiky (SZP): 1. zajištění spravedlivého příjmu pro zemědělce; 2. zvýšení konkurenceschopnosti; 3. zlepšení pozice zemědělců v hodnotovém řetězci; 4. přispění ke zmírňování změny klimatu a adaptaci na tyto změny; 5. podpora udržitelného rozvoje a účinného řízení přírodních zdrojů, jako je voda, půda a ovzduší; 6. přispění k ochraně biologické diverzity, posilování ekosystémových služeb a zachování přírodních stanovišť a krajiny; 7. přilákání mladých zemědělců a usnadnění rozvoje podnikání ve venkovských oblastech; 8. rozvíjení dynamičnosti venkovských oblastí; 9. zajištění kvality potravin a ochrana zdraví, **předtím, než členské státy předloží své návrhy strategických plánů SZP**, přičemž Komise bude věnovat zvláštní pozornost cílům Zelené dohody a cílům vyplývajícím ze [strategie „od zemědělce ke spotřebiteli“](#) a [strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030](#). Ve svých závěrech ke strategii „od zemědělce ke spotřebiteli“ [Rada Evropské unie předložení těchto doporučení uvítala](#) a vyjádřila názor, že mohou sloužit jako dodatečné vodítko pro vypracování strategických plánů SZP.

Komise zanalyzovala situaci jednotlivých členských států s ohledem na devět specifických cílů budoucí SZP a průřezový cíl týkající se znalostí, inovací a digitalizace, a to na základě dostupných poznatků a dalších informací poskytnutých členskými státy. Na základě této analýzy Komise předložila [sdělení Doporučení členským státům ohledně jejich strategického plánu pro společnou zemědělskou politiku](#), ke kterému jsou připojena doporučení pro 27 členských států. V [doporučení pro český strategický plán SZP](#) Komise představila 14 specifických cílů.

Cílem doporučení je ukázat směr, kterým se mají strategické plány SZP při provádění specifických cílů SZP ubírat, aby společně přispěly k dosažení cílů Zelené dohody. Doporučení zachovávají flexibilitu členských států při provádění společné zemědělské politiky a zároveň identifikují klíčové strategické otázky, které musí jednotlivé členské státy řešit, a poskytují vodítko, jakým způsobem je ve strategických plánech SZP řešit.

- **Obsah a dopad:**

Doporučení členským státům se zabývají konkrétními hospodářskými, environmentálními a sociálními cíli SZP, zejména ambicemi a konkrétními cíli strategie „od zemědělce ke spotřebiteli“ a strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030.

V případě České republiky Komise doporučuje, aby se strategický plán SZP zaměřil na následující cíle/priority:

Podporovat chytré, odolné a diverzifikované odvětví zemědělství zajišťující potravinové zabezpečení

1. **Posílit postavení zemědělsko-potravinářského odvětví v hospodářské soutěži** zlepšením přístupu k půdě a podporou zpracování zemědělských produktů s vysokou přidanou hodnotou (například ekologických produktů nebo produktů spadajících do evropských a vnitrostátních programů kvality) a jejich uvádění na trh a dále vybízením seskupení producentů a družstev k úsilí o uznání v odvětvích, kde v současné době nejsou ustaveny žádné uznané skupiny producentů. Přitom bude důležité zajistit součinnost s fondy EU mimo SZP a vnitrostátními fondy;
2. **Upevnit rozvoj krátkých dodavatelských řetězců** podporou projektů usnadňujících uvádění na trh prostřednictvím digitálních platforem, přímé donášky nebo dovozu ze zemědělských podniků do domácností a na místní otevřené trhy;
3. **Zlepšit životaschopnost zemědělských podniků** prostřednictvím lepšího řešení rozdílů v příjmech mezi zemědělskými podniky různých velikostí, odvětvími a územími. K doporučeným přístupům patří: posílené přerozdělování, například uplatněním doplňkové redistributivní podpory příjmu pro udržitelnost, výplatou jednorázových částek malým zemědělcům nebo snížením plateb, které by odráželo skutečné potřeby podpory ve světle hospodářských, sociálních a územních cílů.

Posílit péči o životní prostředí a opatření v oblasti klimatu a přispět k cílům Unie v oblasti životního prostředí a klimatu

4. **Přispět k cílům Zelené dohody v oblasti ekologického zemědělství** urychlením přechodu konvenčního zemědělského hospodaření na hospodaření ekologické prostřednictvím odpovídajících programů přechodu na ekologické zemědělství a jeho zachování;
5. **Zintenzivnit úsilí o snížení emisí skleníkových plynů ze zemědělství** podporou postupů ke zlepšení hospodaření s půdou, jako je např. zadržování zbytků plodin na polích, omezení orby orné půdy, diverzifikace a prodloužení střídání plodin a stimulace efektivnější spotřeby vstupů. Enterická fermentace¹ hospodářských zvířat by se měla řešit přijetím

¹ Produkce metanu vznikající při trávení hospodářských zvířat (zejména u skotu) a jeho vypouštění.

strategií pro nízkoemisní krmení v souladu s metanovou strategií EU. Měly by být podporovány integrované systémy využívání půdy, jako jsou agrolesnictví nebo přístupy nízkouhlíkového zemědělství, s cílem zvýšit pohlcování uhlíku. Posíleno by mělo být rovněž úsilí o snížení závislosti zemědělského odvětví na energii;

6. Podpořit rozvoj zemědělských postupů, které významně omezují emise NH₃ ze zemědělství a které zlepšují nakládání s dusíkatými a organickými hnojivými, mimo jiné s ohledem na zlepšení kvality podzemních a povrchových vod, a tím **přispět k cílům Zelené dohody EU v oblasti ztráty živin**;
7. **Posílit ochranu biologické rozmanitosti, zlepšovat stav zemědělských a lesních stanovišť z hlediska ochrany v souladu s prioritami stanovenými v prioritním akčním rámci a přispět k cílům Zelené dohody v oblasti vysoké biologické rozmanitosti zemědělských podniků** zaváděním takových prvků v oblastech, kde chybí, a jejich udržováním tam, kde již existují;
8. **Přispět k odolným zemědělským systémům**, zejména používáním odrůd a druhů odolnějších vůči škůdcům, používáním nástrojů pro řízení rizik, jako je pojištění úrody, a **zvýšováním množství organické hmoty v půdě** (zadržováním zbytků plodin na polích, mulčováním, plužinami, vhodným načasováním polních prací s cílem zabránit zhutnění půdy atd.), aby byla půda chráněna před erozí a **lépe zadržovala vodu**;
9. **Přispět ke zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se změně klimatu v lesnictví** uplatňováním udržitelného obhospodařování lesů přizpůsobeného současným a předpokládaným dopadům změny klimatu s cílem celkově zvýšit odolnost lesních ekosystémů, znovu zalesnit oblasti smrkových lesů vykácené kvůli kůrovcové kalamitě a posílit odolnost lesa vůči změně klimatu (např. podporou využívání druhů a proveniencí, zejména původních širokolistých druhů, které mají být vysazovány v rozmanité směsi).

Posílit sociálně-ekonomickou strukturu venkovských oblastí a řešit společenské požadavky

10. **Přispět k cílům Zelené dohody v oblasti pesticidů** posílením úsilí o snížení množství a rizik nejnebezpečnějších používaných pesticidů a podporou udržitelného používání pesticidů, zejména zajištěním zavádění integrovaných postupů ochrany proti škůdcům;
11. **Podpořit osvědčené postupy chovu hospodářských zvířat v oblasti dobrých životních podmínek zvířat**, zejména u prasat, jakož i lepší zajištění biologické bezpečnosti zemědělských podniků;
12. **Prosadit sociálně-ekonomický rozvoj venkovských oblastí** podporou rozvoje hospodářských činností ve venkovských oblastech prostřednictvím mobilizace činností v nových odvětvích (tj. rozvíjet bioekonomiku) s vhodnou kombinací intervencí.

Podpořit a sdílet znalosti, inovace a digitalizaci v zemědělství a ve venkovských oblastech a napomáhat k jejich přijímání

13. **Zvýšit udržitelnost a ekonomickou výkonnost venkovských oblastí** a nabízet více příležitostí venkovské ekonomice a obcím stimulováním rozvoje vysokorychlostních širokopásmových zařízení ve venkovských oblastech, aby bylo dosaženo cíle 100% rychlého širokopásmového pokrytí v roce 2025 v souladu s **cíli Zelené dohody v oblasti širokopásmového přístupu**. Přitom bude důležité zajistit součinnost s ostatními fondy EU a vnitrostátními fondy;
14. **Posílit začlenění systému AKIS (zemědělský znalostní a inovační systém) a podpořit vznik interaktivních inovačních projektů** plným využitím příležitostí podpory EU pro znalosti, inovace a digitalizaci a zvláště se zaměřit na povzbuzení dobře fungující poradenské a inovační podpory s cílem rozvíjet vznikající inovativní nápady do fáze řešení. Zlepšit vazby

mezi veřejnými a soukromými poradci a investovat do jejich odborné přípravy a dovedností.

- **Stanovisko vlády ČR:**

Vláda ČR ve svém stanovisku uvádí, jak hodlá jednotlivá doporučení Komise promítnout do českého strategického plánu SZP.

Doporučení č. 1 - Posílení konkurenčního postavení zemědělsko-potravinářského odvětví

Uvedené doporučení hodlá vláda ČR realizovat nejširší škálou intervencí (investičními, inovačními, vzdělávacími a odvětvovými intervencemi), podporou organizací producentů a podporou mladých začínajících zemědělců.

Doporučení č. 2 – Podpora rozvoje krátkých dodavatelských řetězců (KDŘ)

Toto doporučení bude realizováno podporou investic pro KDŘ na zpracování zemědělských produktů.

Doporučení č. 3 - Zlepšení životaschopnosti farem

Ke zlepšení životaschopnosti farem vláda ČR vyčlení 10 % přímých plateb na zavedení redistributivní platby pro zemědělské podniky, jejichž velikost (v ha) je pod průměrem zemědělského podniku v ČR, a dále poskytne podporu zemědělským podnikům hospodařícím v oblastech s přírodními nebo jinými znevýhodněními a oblastech Natura 2000, ve kterých je hospodaření znevýhodněno legislativními omezeními v zájmu ochrany přírody.

Doporučení č. 4 - Akcelerace ekologického zemědělství

Vláda ČR uvádí, že Komisí stanovený cíl, aby do roku 2030 bylo 25 % rozlohy zemědělské půdy v režimu ekologického zemědělství, je pro Českou republiku obtížně dosažitelný a mohl by mít negativní dopady v podobě snížené produkce ze zemědělství, zvýšených nákladů na ni a nárůstu spotřebitelských cen. V rámci přípravy Akčního plánu ČR pro rozvoj ekologického zemědělství na období 2021 – 2027 je zvažován cíl dosažení 20 % rozlohy zemědělské půdy v režimu ekologického zemědělství. Rozvoj ekologického zemědělství hodlá vláda ČR podporovat formou plateb poskytovaných na plochy zemědělské půdy přecházející na režim ekologického zemědělství a jeho udržení.

Doporučení č. 5 - Snižování emisí skleníkových plynů pocházejících ze zemědělství

Vláda ČR zavede podpory na opatření, jejichž vedlejším efektem je ukládání uhlíku v půdě (např. formou zatravnění a zalesňování), a bude více investovat do moderních technologií snižujících emise amoniaku a skleníkových plynů (např. jímky, polní kejdovače, zakrytí hnojišť). Dále posílí systém zemědělského poradenství a výzkumu zaměřený na snižování emisí skleníkových plynů.

Doporučení č. 6 - Zamezení ztráty živin

K zamezení ztráty živin budou podporována opatření k zajištění pokryvu půdy (zatravnění půdy a zařazování meziplodin do osevních postupů) a ošetřování travních porostů.

Doporučení č. 7 - Vylepšení postupů pro zachování biodiverzity, zlepšení stavu zemědělských a lesnických stanovišť a přispívajících k cíli Zelené dohody

Uvedené doporučení bude zohledněno prostřednictvím podpor na definované podmínky hospodaření (např. termínů sečí, intenzity pastvy), zakládání agrolesnických systémů a zavádění lesnicko-environmentálních opatření, která zajistí posílení biologické rozmanitosti.

Doporučení č. 8 - Přispívat k odolnému zemědělství

Uvedené doporučení bude zajištěno v rámci podpory na zatravnění orné půdy v oblastech ohrožených erozí, na ploše drah soustředěného odtoku a podél vodních toků a na infiltrační plochy.

Doporučení č. 9 - Přispívat k adaptaci lesů na klimatickou změnu

Ve vztahu ke klimatické neutralitě a k odvětví LULUCF (změny ve využívání půdy a lesnictví) vláda ČR zdůrazňuje, že se v České republice mění role lesního hospodářství ve smyslu propadů CO₂ z důvodu těžeb souvisejících s likvidací kůrovcové kalamity. Z těchto příčin kategorie obhospodařované lesní půdy vykazuje a bude dočasně vykazovat emise CO₂.

Uvedené doporučení bude zohledněno prostřednictvím intervencí do obnovy kalamitních ploch lesních pozemků vhodnou výsadbou dřevin.

Doporučení č. 10 - Příspěvek k cílům Zelené dohody pro Evropu v oblasti pesticidů

Uvedené doporučení je v souladu s Národním akčním plánem k bezpečnému používání pesticidů v České republice 2018-2022 a bude zajištěno podporou přechodu do ekologického a integrovaného systému zemědělství.

Doporučení č. 11 - Podpora osvědčených postupů v chovu hospodářských zvířat v oblasti dobrých životních podmínek zvířat, zejména prasat, a opatření pro vyšší biologickou bezpečnost

Uvedené doporučení bude zajištěno podporou opatření vedoucích ke zlepšení úrovně dobrých životních podmínek hospodářských zvířat, zejména v chovu skotu a prasat, a omezování používání antimikrobních léčiv u hospodářských zvířat.

Doporučení č. 12 - Podpora sociálně-ekonomického rozvoje venkovských oblastí

Cílem vlády ČR je stabilizovat venkovské osídlení a podporovat místní rozvoj, posilovat pracovní místa na venkově a zmírnit závislost venkovského obyvatelstva na nabídce pracovních míst ve městech.

Uvedené doporučení bude zajištěno prostřednictvím Programu LEADER a podporou investic do nezemědělských činností.

Doporučení č. 13 - Zvýšení udržitelnosti a ekonomické výkonnosti venkovských oblastí

Uvedené doporučení bude zajištěno podporou opatření k digitalizaci venkova prostřednictvím vysokorychlostního internetu.

Doporučení č. 14 – Posílení systému AKIS (zemědělský znalostní a inovační systém)

Uvedené doporučení bude zajištěno podporou opatření k posílení systému AKIS a podporou operačních skupin a projektů Evropského inovačního partnerství.

- **Projednávání v zemědělském výboru PS PČR:**

Zemědělský výbor PS PČR projednal dokument dne 31. 3. 2021 a usnesením č. 204 přijal tyto závěry:

Zemědělský výbor

- 1.) ž á d á ministra zemědělství, aby zajistil nastavení Strategického plánu Společné zemědělské politiky tak, aby v maximální míře využil nabízených opatření I. a II. pilíře budoucí Společné zemědělské politiky, především možností ekoschémat a investic, k efektivnější podpoře a zajištění konkurenceschopné pozice českého zemědělství a potravinářství na jednotném trhu EU při zohlednění jejich rostoucích příspěvků k ochraně životního prostředí;
- 2.) ž á d á ministra zemědělství o poskytnutí přehledu připravovaných forem podpor I. a II. pilíře budoucí Společné zemědělské politiky vybraných členských států EU, které vykazují v rámci jednotného trhu EU nejvyšší úroveň konkurenceschopnosti, a to nejpozději do 31. 5. 2021;

- 3.) ž á d á ministryni financí o adekvátní míru spolufinancování prostředků Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova, která by zajistila alespoň stejnou výši celkového rozpočtu jako pro období 2014 až 2020. Tato žádost reaguje na narůstající požadavky ze strany Evropské komise, zejména na posilující aspekty Společné zemědělské politiky v oblasti ochrany životního prostředí, klimatu a biodiverzity;
- 4.) ž á d á ministra zemědělství, aby se po zajištění adekvátního spolufinancování zaměřil především na podporu rozvoje odvětví s vysokou přidanou hodnotou v kontextu jejich rostoucích příspěvků k ochraně životního prostředí, klimatu a biodiverzity;
- 5.) p o v ě ř u j e předsedu výboru seznámit s tímto usnesením ministra zemědělství a ministryni financí.